

COMMISSIE VOOR VERZEKERINGEN

Brussel, 19 februari 2007

DOC C/2006/16

ADVIES

Wetsvoorstel tot wijziging van diverse bepalingen ten einde, inzake de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, de opzettelijke fout begaan door minderjarigen jonger dan zestien jaar te regelen.

1. INLEIDING

Het wetsvoorstel dat voor advies aan de Commissie voor Verzekeringen wordt voorgelegd, strekt ertoe te voorkomen dat de verzekeraar BA Privé-leven verhaal kan uitoefenen op minderjarigen beneden de 16 jaar wanneer zij een opzettelijke fout hebben begaan.

Om dit doel te bereiken wordt voorgesteld artikel 8, eerste lid, van de wet van 25 juni 1992 aan te passen zodat het verbod om dekking te geven voor opzettelijke fouten niet meer geldt voor minderjarigen beneden de 16 jaar. Ook het koninklijk besluit van 12 januari 1984 tot vaststelling van de minimumgarantievoorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven wordt gewijzigd om de toegelaten uitsluiting van dekking te beperken tot grove fouten begaan door minderjarigen boven de 16 jaar. Het ligt duidelijk in de bedoeling terug te keren naar de oplossing die geboden werd in de oorspronkelijke versie van het koninklijk besluit van 12 januari 1984, die dus dateert van voor de wijziging die op 24 december 1992 is aangebracht.

-♦-

2. BESPREKING

De Commissie voor Verzekeringen herinnert eraan dat zij reeds tweemaal een advies heeft uitgebracht over de problematiek van de dekking van opzettelijke fouten van

COMMISSION DES ASSURANCES

Bruxelles, le 19 février 2007

DOC C/2006/16

AVIS

Proposition de loi modifiant diverses dispositions en vue de couvrir, en matière de responsabilité civile familiale, les fautes intentionnelles des mineurs âgés de moins de 16 ans.

1. INTRODUCTION

La proposition de loi soumise à la Commission des Assurances vise à mettre les mineurs âgés de moins de 16 ans ayant commis une faute intentionnelle, à l'abri d'un recours en remboursement intenté par l'assureur RC familiale.

Pour atteindre cet objectif, il est proposé de modifier l'article 8, alinéa 1er, de la loi du 25 juin 1992 afin de préciser que l'interdiction de couvrir la faute intentionnelle ne concerne pas les mineurs âgés de moins de 16 ans. Par ailleurs, l'arrêté royal du 12 janvier 1984 déterminant les conditions minimales de garanties en matière d'assurance RC familiale, est également modifié en vue de limiter l'exclusion de garantie autorisée aux cas de fautes lourdes commises par des mineurs âgés de plus de 16 ans. L'intention est clairement de revenir à la solution prévue par l'arrêté royal du 12 janvier 1984, dans sa version initiale avant la modification intervenue le 24 décembre 1992.

-♦-

2. DISCUSSION

La Commission des Assurances rappelle qu'elle s'est prononcée à deux reprises sur la question de la couverture de la faute intentionnelle des mineurs dans le cadre de

minderjarigen in het kader van de verzekering BA Privé-leven (Advies C-2005-8 van 31 maart 2006 over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 januari 1984 tot vaststelling van de minimumgarantievoorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven en advies C-2000-18 van 30 juni 2003 betreffende de dekking van de opzettelijke fout van minderjarigen in het kader van de polis burgerrechtelijke aansprakelijkheid met betrekking tot het privé-leven).

In deze adviezen hebben bepaalde delegaties zich uitgesproken voor een verplichte en definitieve dekking van de schade die het gevolg is van een opzettelijke fout van een minderjarige (minder dan 18 jaar), tenminste in het domein van de verzekering BA Privé Leven.

De Commissie merkt evenwel op dat het voorliggende wetsvoorstel dateert van vóór de wijziging van de wet van 25 juni 1992 door de wet van 20 juli 2006. Doel van deze wijziging was niet te verhinderen dat de verzekeraar BA Privé-leven verhaal neemt op minderjarigen die een opzettelijke fout hebben begaan, maar het bedrag van deze vordering te beperken, en dit zowel voor subrogatoire vorderingen als voor regresvorderingen. Volgens de vertegenwoordigers van de verzekeraars biedt deze oplossing als voordeel dat de minderjarige niet gederesponsabiliseerd wordt, terwijl toch voorkomen wordt dat zijn toekomst overschaduw wordt door de verplichting om een te zware schuld af te betalen.

Ondertussen heeft de wetgever dus al voor een andere oplossing gekozen, waardoor het wetsvoorstel gedeeltelijk zijn belang verliest.

Los daarvan merkt de Commissie voor Verzekeringen op dat de wijziging van artikel 8, eerste lid, zoals die wordt voorgesteld, het strikte kader van de verzekering BA Privé-leven ruim te buiten gaat. De voorgestelde oplossing zou namelijk gelden voor alle mogelijke verzekeringen, dus ook voor zaakverzekeringen en persoonsverzekeringen. De verplichting voor de verzekeraar om dekking te geven voor opzettelijke fouten van minderjarigen beneden de 16 jaar zou overigens enkel *a contrario* kunnen worden afgeleid uit artikel 8, eerste lid. Dit zou aanleiding kunnen geven tot discussie.

De voorgestelde wijziging in het koninklijk besluit van 12 januari 1984, daarentegen, geldt enkel voor de verzekering BA Privé-leven maar betreft alleen grove fouten. Die wijziging heeft tot gevolg dat verzekeraars enkel nog in een uitsluiting mogen voorzien voor “de schade voortvloeiend uit de persoonlijke burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst van de verzekerde die de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt en die een schadegeval

l'assurance RC familiale (Avis C-2005-8 du 31 mars 2006 relatif au projet d'arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 12 janvier 1984 déterminant les conditions minimales de garantie des contrats d'assurance couvrant la responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée et avis C-2000-18 du 30 juin 2003 concernant la couverture de la faute intentionnelle des mineurs au départ de la police responsabilité civile relative à la vie privée).

A cette occasion, certaines délégations s'étaient prononcées en faveur d'une couverture impérative et définitive des conséquences dommageables de la faute intentionnelle des mineurs (moins de 18 ans), tout au moins dans le domaine de l'assurance RC vie privé.

La Commission observe cependant que la proposition de loi ici discutée est antérieure à la modification de la loi du 25 juin 1992 intervenue le 20 juillet 2006, dont l'objet est non pas d'interdire le recours en remboursement contre les mineurs ayant commis une faute intentionnelle, mais de limiter ce recours en montants, que ce recours soit qualifié d'action subrogatoire ou d'action récursoire. Cette solution a, selon les représentants des assureurs, l'avantage de ne pas désresponsabiliser le mineur tout en évitant que son avenir soit obscurci par l'obligation de rembourser une dette trop lourde.

Le législateur a donc entre-temps choisi une autre voie que celle proposée, ce qui enlève à la proposition de loi une partie de son intérêt.

Indépendamment de cela, la Commission des Assurances relève que la modification de l'article 8, alinéa 1er, telle qu'envisagée déborderait largement du cadre strict de l'assurance RC familiale. La solution vaudrait en effet pour toutes les assurances quelle qu'en soit la matière, y compris les assurances de choses et les assurances de personnes. Par ailleurs l'obligation pour l'assureur de couvrir la faute intentionnelle des mineurs âgés de moins de 16 ans ne se déduirait que d'une interprétation *a contrario* de l'article 8, alinéa 1er. Ceci pourrait prêter à discussion.

La modification proposée à l'arrêté royal du 12 janvier 1984 serait, quant à elle, limitée à l'assurance RC familiale mais ne concernerait que la faute lourde. Le texte modifié permettrait en effet aux assureurs d'exclure seulement “les dommages découlant de la responsabilité civile personnelle extra-contractuelle de l'assuré ayant atteint l'âge de 16 ans, auteur d'un sinistre résultant de fautes lourdes déterminées expressément et limitativement

veroorzaakt voortvloeiend uit gevallen van grove schuld die op uitdrukkelijke en beperkende wijze in de algemene voorwaarden van de overeenkomst zijn bepaald". De verzekeraars zullen zich dus niet langer kunnen beroepen op een grove fout van een minderjarige die op het ogenblik van de feiten nog niet de volle leeftijd van 16 jaar heeft bereikt.

Het voorstel gaat dus op twee punten veel verder dan de bestaande tekst. De vertegenwoordigers van de verzekeraars menen dat het niet opportuun is het verbod voor de verzekeraar om zijn dekking te weigeren voor opzettelijke of grove fouten van minderjarigen beneden de 16 jaar in dergelijke mate uit te breiden.

De vertegenwoordigers van de verzekeringstussenpersonen en van de verbruikers zijn van oordeel dat de dekking van de opzettelijke fout verplicht dient verleend te worden tot de leeftijd van 18 jaar. Het voormelde advies DOC-C-2000-18 van de Commissie, had dit standpunt reeds verwoord in het kader van de verzekering Privé Leven.

-◆-

3. CONCLUSIES

De Commissie voor Verzekeringen heeft nota genomen van het wetsvoorstel van mevrouw Kapompolé, mevrouw Zrihen en de heer Mahoux. Zij merkt echter op dat de wet ondertussen gewijzigd werd om het bedrag te beperken van het verhaal dat tegen minderjarigen kan worden ingesteld.

Het wetsvoorstel gaat echter veel verder dan de oplossing die de wet momenteel biedt, aangezien deze impliciet bepaalt dat minderjarigen beneden de 16 jaar geen opzettelijke fouten kunnen begaan in landverzekeringen die onderworpen zijn aan de wet van 25 juni 1992 en aangezien zij dit principe, voor wat betreft de verzekering BA Privé Leven, uitbreidt tot grove fouten (door de voorgestelde wijziging van artikel 6, 6° van het KB BA Privé Leven).

Bepaalde delegaties geven de voorkeur aan een verplichte en definitieve dekking (zonder de mogelijkheid van verhaal) van de opzettelijke fout van minderjarigen (minder dan 18 jaar), ten minste in het domein van de verzekering BA Privé Leven.

De vertegenwoordigers van de verzekeringsondernemingen menen dat de huidige oplossing evenwichtig is en dat deze niet dient gewijzigd te worden vooraleer ze haar dienst heeft kunnen bewijzen.

aux conditions générales du contrat". Les assureurs seraient ainsi empêchés de se prévaloir d'une faute lourde d'un mineur âgé de moins de 16 ans accompli au moment des faits.

La proposition va donc sur ces deux points beaucoup plus loin que le texte actuel. Les représentants des assureurs contestent l'opportunité d'élargir à ce point l'impossibilité pour l'assureur de refuser sa garantie en cas de faute intentionnelle ou de faute lourde d'un mineur âgé de moins de 16 ans.

Les représentants des intermédiaires et des consommateurs sont d'avis que la couverture de la faute intentionnelle des mineurs devrait être impérativement offerte jusqu'à l'âge de 18 ans. L'avis DOC-C-2000-18 de la Commission précitée avait déjà exprimé ce point de vue dans le cadre de l'assurance RC vie privée.

-◆-

3. CONCLUSIONS

La Commission des Assurances a pris bonne note de la proposition de loi déposée par Madame Kapompolé, Madame Zrihen et Monsieur Mahoux. Elle observe cependant que la loi a été modifiée entre-temps en vue de limiter en montants le recours en remboursement intenté contre les mineurs.

La proposition de loi va cependant beaucoup plus loin que la solution légale actuelle puisqu'elle prévoit implicitement que les mineurs âgés de moins de 16 ans ne peuvent commettre de faute intentionnelle dans toutes les assurances terrestres soumises à la loi du 25 juin 1992 et qu'elle étend le même principe à la faute lourde pour ce qui concerne l'assurance RC vie privée (modification de l'article 6, 6° de l'arrêté royal du 12 janvier 1984).

Certaines délégations se déclarent favorables à une couverture impérative et définitive (sans possibilité de recours) de la faute intentionnelle des mineurs (moins de 18 ans), tout au moins dans le domaine de l'assurance RC familiale.

Les représentants des assureurs estiment que la solution actuelle est équilibrée et qu'il ne faut pas la changer avant qu'elle ait fait ses preuves.

In ieder geval raadt de Commissie aan elke ongelijkheid in behandeling van de dekking van de opzettelijke fout en van de dekking van de zware fout te vermijden. Het zou niet logisch zijn een juridisch regime te bepalen dat voordeliger is voor de opzettelijke fout dan voor de zware fout.

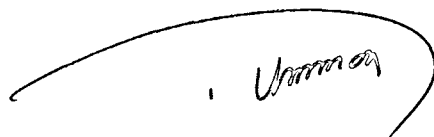
Dans tous les cas, la Commission recommande d'éviter toute disparité de traitement entre la couverture de la faute intentionnelle et celle de la faute lourde. Il ne serait pas cohérent en effet de prévoir un régime juridique plus favorable pour la faute intentionnelle que pour la faute lourde.

-◇-

De Voorzitter,

-◇-

Le Président,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Dubuisson', enclosed within a large, sweeping, hand-drawn oval shape.

B. DUBUISSON